

ZSINDELY ÉS ÜVEG NORMAFA SÍHÁZ REKONSTRUKCIÓJA ÉS BŐVÍTÉSE, BUDAPEST

Építészek / Architects: SZABÓ LEVENTE, BARTHA ANDRÁS MÁRK

Szöveg / Text: VINCZE LÁSZLÓ

Fotók / Photos: DANYI BALÁZS

*„Ha az építészeztől beszélek, én a minőséget mindig ott keresem, és talán ott is találom meg, ahol jelen van benne a költészet”
Szrogh György¹*

A Normafa Budapest ékköve. Tíz éves fejlesztése látványos eredménnyel szolgál, de bővelkedett érvek és ellenérvek keltette viharokban is. Egy nagy körséta után a rész és egész, a múlt és jelen arányait kutatja a műkedvelő polgár, és óhatatlanul felteszi a kérdést: a Normafa mikrokörnyezete vajon meddig terhelhető?

A Förster villa mellett a Normafa Park épülete egy lényegesen kisebb tervezési programmal, a járdára rácsúszott főhomlokzatot újragondolva, a sískola nélkül talán jobban illeszkedne a környezetébe. Amennyiben a terület természeti környezete értékes, akkor az Anna-réten 1992-ben, Salamin

András és családja által emelt kis kápolna mellé miért kerül egy újabb, a frissen felszentelt Világ Győzelmes Királynője engesztelő kápolna? Hóágyúk nélkül nem lenne-e természetesebb a kiemelten védett terület? Mire eljutunk a Normafa Sínházig, a kérdések elfogynak, és megpillantjuk a környék legjobb kortárs épületét.

A Normafa sokak véleménye szerint a hazai síélet születésének helyszíne. A síelést mint kellemes időtöltést, sportot a 19. század beköszöntével egyre inkább kezdték felfedezni. 1843-ban rendezték az első síversenyt a norvégiai Tromsøben, majd 1877-ben megalakították a világ első síklubját. Szintén ehhez az évhez tartozik a délnorvég Telemark tartományról elnevezett telemark technika kialakulása, majd elterjedése. Az 1919. év egyik jelentős eseménye volt Budapesten a január végén megrendezett ugróverseny, melynek keretében átadták az első komolyabb síugrópályát a Normafa lejtőjén. Azóta eltelt 105 év. A Budapest XII. kerületi Hegyvidéki Önkormányzat 2013 májusában készítette el a Natura 2000 Hatásbecslési Dokumentációt a Normafa Park történelmi sportterület rehabilitációjához. Ez az átfogó vizsgálat

Megrendelő / Client:
Budapest XII. ker. Hegyvidéki
Önkormányzat

Generáltervező / General plans:
Hetedik Műterem Kft.

Építész társtervező / Co-architects:
Studio Konstella Kft.

Felelős tervezők / Leading architects:
Szabó Levente DLA,
Bartha András Márk DLA

Építész tervezők, munkatársak / Fellow
architects:
Gyulovics István DLA,
Alkér Katalin DLA, Tóth Szilvia

Belsőépítészet / Interiors:
Hetedik Műterem Kft., Studio Kon-
stella Kft. és Mtenga Bianca,
Bagota Réka

Tartószerkezet / Structure:
Dr. Hegyi Dezső, Dr. Ther Tamás

Épületszerkezet / Framework:
Schreiber Gábor, Lengyel Dávid,
Sipeki Dániel – S-4 Mérnökiroda Kft.

Épületgépészet / HVAC:
Cser Ildikó, Vajda Zoltán
– Cser & Cser Mérnöki Iroda Bt.

Épületvillamosság / Electrical engineering:
Sápi József – Orfireusz Kft.

Villámvédelem / Lightning protection:
Messerer László – Messvill Kft.

Világítás / Lights:
Haász Ferenc, Reinisch Orsolya
– Made by Light Zrt.

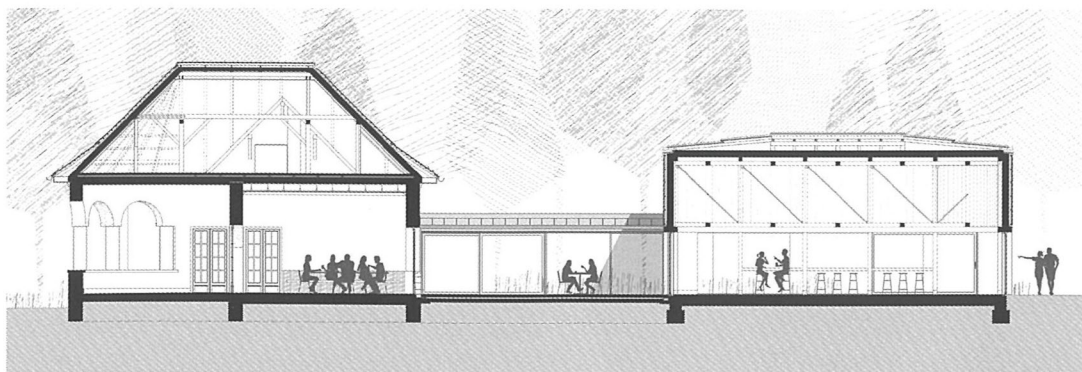
Akuszтика / Acoustics:
Józsa Gusztáv, Sebő Imre
– Józsa és Társai 2000 Kft.

Tűzvédelem / Fire protection:
Pukánszky Gabriella
– Nokesy Design Kft.

Tájépítészet / Landscape:
Billing Tamás, Bancsy Réka, Szalay-
Szakály Zsuzsanna, Vidacs Borbála
– PLAN-T Field Design Kft.

Épületfelirat / Graphics:
Polgárdi Ákos

Generálkivitelező / Main contractor:
Archibona Kft.

hátsó tere. Az Eötvös útra főhomlokzattal forduló épület így vált térbelivé, körbejárhatóvá. A pavilont körbelelő új teraszok visszaadják a kitekintést a Normafa lejtőre, összekötik a tájat, az áthaladókat és az épületet.

A faszindely homlokzati alkalmazása, a pavilon belső terében feltáruló tartószerkezeti lelemény, a sarokképzés helyett ívesen átforduló tömeg a ház elemkészletének lényegi elemei.

A kora középkorig a lucfenyőből, esetleg bükkből hasított faszindely csaknem egész Európában a legelterjedtebb tetőfedő anyag volt. Közép-Európában a több száz éves hagyományok ellenére kikerült az építészeti eszköztárból, másutt folyamatosan jelen van. Herb Greene amerikai modern építész 1961-ben a korszakos jelentőségű Prairie House² szabálytalan belső tereit hasított cédruszszindellyel bélelte ki, Bart Prince, a modern-posztmodern amerikai építész kiválósága épületein a faszindelyt szinte névjegyként használta.³

A pavilon főépülettől határozottan eltérő szerkesztése, anyaghasználata a Sínház és a bővítés közötti egyensúly kulcsa. Abból az alkotói értelmezésből fakad, ami az építés kultúrába ágyazottságát, az új keresését, esetleg a nagyobb összefüggések kibontását az építészet örökös feladatának tekinti. Mi másról lehet szó a pavilon lefedését adó rácsos tartónál, ahol a szerzők a legkézenfekvőbb statikai modell, a rövidebb fesztáv helyett a hosszabb, a tér fölé átlósan szerkesztett hosszabb állítanak elő szerkezetet? Nem más, mint játék a tektonikával, súlyozva, mérlegelve annak hasznát, kulturális üzenetét. Santiago Calatrava szinte mindig egy-egy merész tektonikai modellt helyez a középpontba. Itt ér össze Gaudí láncgörbéből szerkesztett boltozata és száz évvel később a katalán Calatrava élő struktúrákból mintázott építészete.⁴

A védett épület belsőépítészeti részletei jól igazodnak a '30-as évek modorához, az újba történő átvezetést is remekül oldották meg a tervezők, egyedül a pizzakemence és annak térfoglalása sejtet sajnálatos építészeti kompromisszumot.

A pavilon erős állítás, nem az anyaépület jelenti a szín-, anyag- és szerkezeti mintát, hanem az üveg és a fa új kombinációja. Alulról kikerül a tömör anyag, felül a zszindelyborítás ad tömeget, elkönnyül, „levítál”. A koncepció értéke az egyensúly. A szerzők kikerülték az olcsó megoldást, a hegyvidéki romantika kínálta sablonokat, a direkt utalást a hely épített hagyományaira.

alapozta meg az eltelt tíz év eseményeit, a helyi civilekkel, társadalmi csoportokkal, intézményekkel folytatott együttműködést. Tíz év alatt a Normafa látványos átalakuláson ment keresztül. Ennek legfrissebb eredménye a Sínház felújításával, bővítésével, a környezet rendezésével egy egész évben működő étterem és kávézó.

Az 1930-ban épült, szinte egyetlen melegedőként szolgáló épület egykor síkőzpontként, aztán vámőrséggként, később népszerű vendéglátóhelyként működött. A Hegyvidéki Önkormányzat 2020-ban hirdetett meghívásos tervpályázatot a Normafa Sínház felújítására és kibővítésére. A tervpályázat nyertese a Hetedik Műterem és a Studio Konstella által kidolgozott terv, Szabó Levente és Bartha András Márk építészek vezetésével.

„AZ ÉPÍTÉSZET az építész által az ügyféltől érkező kreatív válaszok szintetizálásának eredményeként jön létre; a helyszínről és az éghajlatról gyűjtött adatok, valamint a szerkezet, az anyagok, a tér és a fény megértése. Belülről kifelé haladva az építész irányítja az e válaszok kombinációjából fakadó ÖTLET kialakulását egy kész tervig, amely éppúgy a megrendelő portréja, mint saját maga” – vallja Bart Prince amerikai építész; a gondolatból az utolsó rész igazán figyelemre méltó. A nyertes pályamű a többször átalakított épületet visszarendezte eredeti formájába, és egy vadonatúj pavilont helyezett mellé. A Makovecz Imre terveihez köthető tetőtéri beépítést megszüntette, az üvegezett főhomlokzati teraszt megnyitotta, a hátsó homlokzaton új nyílást bontott, és rendezte a funkcionális tereket.

A bővítés igényéből fakadó, az öreg épülethez üvegezett folyosóval kötött pavilon közvetlenül a gyalogos sétány mellé került. A két tömeg között így megszületett tér egy új „aura” szinte tökéletes válaszul szolgál arra, miként frissülhet a Sínház

Légifotó: VIZIT STUDIO

Ahogy elhagyjuk a Normafa Síházat, a kérdések elfogynak, bólogatunk, igeneket szavalunk: így kell összerakni egy igazán jó házat! Megfordulunk, hátha jön utánunk, és követ egészen le a Városmajorig!

„Ne azon vitatkozzunk tehát, hogy miképpen tegyük építészetünket magyarrá, hanem először tegyük azt a nagy átlagában nívóssá; a magyarság kérdése majd önmagától oldódik meg, mert a magyar jelleg a tehetséges magyar építész jó munkáján önként kiütközik anélkül, hogy ezt a tervezés előtt külön programba venné.” (Kotsis Iván)⁵

Jegyzetek

- 1 Pesti Monika: Az építészet költészete, 2019. november 28. 20 éve hunyt el Szrogh György, Lechner Tudásközpont
- 2 Herb Green: The Prairie House, Norman, Oklahoma, USA, 1960–1961
- 3 Bart Prince: Joe and Etsuko Price Residence, Kalifornia, USA, 1989
- 4 Santiago Calatrava: Turning Torso, Malmö, Svédország, 2005
- 5 Kotsis Iván: A mai magyar építészet (1939) In: Szontagh Pál: Kotsis Iván. Bp. 2003, OPKM, 76–87. o.

Shingles and Glass

Reconstruction and Extension of Normafa Ski House, Budapest

Normafa is considered by many to be the very birthplace of the Hungarian skiing scene. The first significant ski slope in Hungary was opened here in 1919, so some 105 years have passed since then. In May 2013, the District Council commissioned an impact assessment document for the rehabilitation of the Normafa Park historic sports zone. This comprehensive study laid the foundations for the developments taking place in the past ten years, the most recent of which being the renovation and extension project of the Ski House from 1930s. The plan contained the restoration of the building, which has been transformed several times, to its original form, whilst adding a brand new pavilion structure, opening up the glazed main façade terrace, inserting a new opening in the rear façade as well as reorganising the functional spaces. The pavilion, which is linked to the old building via a glazed corridor, was added directly next to the pedestrian promenade. A new „aura” of space was thus created between the two volumes. The new terraces surrounding the pavilion restore the view of the Normafa slope, connecting the landscape, the passers-by and the building. The interior design of the listed building is well in keeping with the style of the 1930s, and the transition to the new design was also masterfully achieved by the designers.